

Reactie op Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Van Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB), belangenorganisatie jeugdhulp
Mei 2021

Feedback 1

1.1 - **Geen enkel toekomstscenario voor de jeugdzorg heeft validiteit als het Internationale Recht van het Kind op een veilig leven en een veilige ontwikkeling er niet expliciet aan ten grondslag ligt.**

1.2 - Geen enkel toekomstscenario voor de jeugdzorg heeft validiteit zonder duidelijkheid over vanuit welke **concreet omschreven** uitgangspunten/perspectieven/belangen en visie het is geschreven.

1.3 – Dit toekomstscenario heeft geen visie met **vastgestelde** doelen, met hoe doelen bereikt zullen worden en met concrete stippen op de horizon over wanneer doelen bereikt moeten zijn.

1.4 - Welke doelen stelt dit scenario als het gaat om uithuisplaatsingen (**0 uithuisplaatsingen?**); de versterking van de **preventieve jeugdzorg**; suïcide preventie onder jeugdzorg jongeren (**0 suïcides?**); **vroeg signaleringen** kindermishandeling en traumaklachten; de veiligheid van kinderen en het stoppen van geweld in de jeugdhulp met verblijf, zoals het gebruik van **isoleercellen**, de aanwezigheid van **repressie (0 residentiële voorzieningen + transitie naar kleinschaligheid?)**?

1.5 - Dit toekomstscenario is gedacht vanuit **bestaande kaders**, vanuit 'oud' denken, het zijn aanpassingen aan het bestaande, het is oude wijn in een nieuw jasje.

Het is geen expliciete breuk met het verleden van de jeugdzorg waar de samenhangende factoren op de verschillende systeemniveaus het geweld in de jeugdzorg (instellingen) in stand hebben gehouden, het schenden van kinderrechten hebben voortgezet, het negeren en uithollen van klachtmogelijkheden en waarheidsvinding hebben voortgezet.

Het is geen expliciete breuk met het verleden van de jeugdzorg waar de samenhangende factoren op de verschillende systeemniveaus de kinderen en ouders onvoldoende beschermt en onvoldoende rechtsbescherming biedt.

1.6 - Dit toekomstscenario creëert vanuit oud systeemdenken met veel mooie woorden **een nieuwe systeemwereld**, waarin opnieuw de afstand tot de

leefwereld van kinderen en ouders die met jeugdzorg te maken krijgen, besloten ligt. Opnieuw zal wat goed gaat in de jeugdzorg **niet geborgd zijn** in hoe de verschillende systeemniveaus zijn ingericht, maar zal, zoals ook nu het geval is, datgene wat goed gaat afhankelijk zijn van de persoonlijke inzichten en daadkracht van individuele jeugdzorgvertegenwoordigers en jeugdzorgprofessionals.

Feedback 2

2.1 - Geen enkel toekomstscenario mag worden geïmplementeerd zonder **duiding van de begrippen** die er in voorkomen. Wat wordt er bedoeld met en wat zijn “de belangen van het kind”, “de rechten van het kind”, wat is en hoe wordt “rechtsbescherming” ingericht, wat is “ontwikkelingsbedreiging”, wat wordt bedoeld met “transparant”, met “rechtswaarborgen”. Die duidingen heeft een ieder nodig om ook de **impliciete** inhoud van het scenario te kunnen begrijpen en zich ermee te kunnen verhouden.

2.2 – In de tekst van dit scenario moet zichtbaar zijn wat **de facto** de betekenissen zijn van begrippen die daarin worden gehanteerd. Het scenario staat vol met goede bedoelingen, met intenties, met niet ingevulde mooie woorden en veel zinnen met niet ingevulde toekomst, zoals de zin “Bij inzet van een gedwongen maatregel is altijd rechtsbijstand beschikbaar” (blz. 19). Het scenario biedt veel te veel ruimte om **kinderrechten te blijven schenden, geweld te blijven gebruiken en klachtmogelijkheden te blijven afwijzen en waarheidsvinding te blijven uithollen.**

Feedback 3

3.1 – Geen enkel toekomstscenario mag worden geïmplementeerd zonder expliciet aan te geven waar **spanningsvelden** zich voordoen tussen elementen/onderdelen van de geschetste toekomst.

Bijvoorbeeld tussen het vrijwillig en het gedwongen kader, tussen lokaal en regionaal, tussen zorg en veiligheid, tussen publiekrechtelijk en strafrechtelijk, tussen rechten en hulpverlening, tussen willekeur en rechtsbescherming. Welk scenario dan ook zal moeten toelichten waar die spanning zich in uit, hoe die spanning zichtbaar wordt **voor ouders, kinderen en professionals** en binnen welke begrenzings daarmee kan worden omgegaan.

3.2 - In de praktijk van het niet benoemde, van het onzichtbare, van het veronderstelde, van de aannames, gaat heel veel mis, ook in de jeugdzorg. In die praktijk worden in de jeugdzorg rechten geschonden en wordt geweld toegepast. Dit scenario voorkomt dat niet, integendeel, het zet die praktijk voort.

Feedback 4

4.1 – Het toekomstscenario spreekt over rechten van het kind en rechtsbescherming, maar geeft op geen enkele manier aan welke rechten dat zijn en waar de rechtsbescherming uit bestaat. Het scenario zou niet alleen die rechten en die rechtsbescherming moeten omschrijven en context moeten geven, ze zouden ook in de keten van de jeugdzorg en in de omschreven systeemniveaus moeten worden opgenomen. Ze zouden als het ware moeten worden **ingeweven in die kaders en niveaus, in de richtlijnen en de procedures.**

Feedback 5

5.1 - Het toekomstscenario zet **“de stap naar een structuur die vertrouwen ondersteunt”** (blz. 7). Als ik deze woorden lees, slaat de schrik me om het hart. Het woord vertrouwen in een toekomstscenario voor de jeugdzorg? (De Inspectie GJ hanteert al jaren een ‘Afwegingskader Gezond Vertrouwen’, en ondertussen heeft haar inspectie en toezicht niet geleid tot bijvoorbeeld het stoppen van geweld in jeugdzorginstellingen).
Vertrouwen? Bij het allereerste contact met jeugdzorg, bij het allereerste telefoontje, bij de allereerste opvolging van een allereerste melding, bij het allereerste bezoek van een jeugdzorg vertegenwoordiger of van iemand die de mogelijkheid heeft jeugdzorg in te schakelen, worden ouders bang en bezorgd en verkeren ze vanaf dat allereerste moment, per definitie, in **een afhankelijkheidsrelatie** tot degene die belt, een brief heeft getekend, contact opneemt of langskomt. Die afhankelijkheidsrelatie mag nooit verbonden worden aan het begrip vertrouwen. Die afhankelijkheid moet zijn beschermd door duidelijkheid over verwachtingen en bedoelingen, door “uniforme uitgangspunten, richtlijnen en procedures”(blz. 9), door klachtrecht.

Feedback 6

6.1 - Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB) zal zich **met hand en tand** verzetten tegen welk toekomstscenario dan ook dat voortkomt uit dezelfde systeemwereld, uit hetzelfde denken, dat tot nu toe de structuren van de jeugdzorg heeft ontwikkeld. We zullen ons verzetten tegen welk toekomstscenario dan ook dat ontwikkeld is **zonder de leefwereld waar het scenario zich op betreft**: zonder (de vertegenwoordigers van) de ouders, de kinderen, zonder de jeugdzorgprofessionals. Die leefwereld hoort vanaf het eerste moment betrokken te zijn d.m.v. consultaties, bij het ontwikkelen van structuren, systemen en de cultuur van hulpverlening die op hen betrekking zullen hebben.

6.2 - Dit toekomstscenario is niet op deze manier ontwikkeld. Er mag achteraf, als implementatie mechanismen allang in werking zijn, nog even via internet commentaar en feedback worden gegeven. Onacceptabel!

Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB) roept dan ook een ieder: kinderen en jongeren, ouders, ervaringsdeskundigen, lotgenoten, Tweede Kamerleden, bestuurders en professionals op, om de organisaties die dit scenario geschreven hebben, te bedanken voor hun inzet en goede bedoelingen, maar wel terug te sturen naar hun kantoren en bureaus.

6.3 - **Om opnieuw te beginnen en nu anders**: om te denken **buiten** de bestaande kaders, **niet** vanuit de gevestigde belangen, **niet** vanuit de systeemwereld en de mechanismen van denken en handelen die daar aan ten grondslag liggen.

Consulteer ouders, kinderen en jongeren, jeugdzorgprofessionals en goedwillende bestuurders. Betrek **ervaringsdeskundigheid**, Tweede Kamerleden, experts, hoogleraren. Betrek wetenschappelijk onderzoek.

6.4 - Alleen in gezamenlijkheid kunnen we er voor zorgen dat de gehele keten van de jeugdzorg, dat de verschillende systeemniveaus, transparant en met de daarin ingeweven rechten van het kind, met een ingeweven klachtrecht en geborgde waarheidsvinding, op elkaar aansluiten.

6. - Dat kan echt alleen gezamenlijk. Vanuit een gezamenlijke inspanning die gedragen wordt door allen die vanuit het Internationale Recht van het Kind op een veilig leven en een veilige ontwikkeling de jeugdzorg naar de toekomst toe anders wil helpen opbouwen. Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB) staat klaar om die inspanning te leveren.

Tot slot

Mr. T.A. (Tom) Knijp van LLM Legal te Amsterdam stelt in zijn blog van 5 mei 2021 dat de huidige Nederlandse jeugdzorg in strijd is met internationaal recht. Hij betoogt dat “het wenselijk is dat Nederland op de vingers wordt getikt door het Europees Hof in Straatsburg omdat onze overheid het recht op family life van art. 8 EVRM, en – in het verlengde daarvan – de rechten van ouders en kinderen al jarenlang stelselmatig schendt”.

<https://www.llmlegal.nl/blog/nederlandse-jeugdzorg-schendt-internationaal-recht/>

Elk toekomstscenario zal getoetst moeten worden aan de juridische kaders van de Internationale Rechten van de Mens en de Internationale Rechten van het Kind. Die toetsing zal moeten plaatsvinden door een onafhankelijke instantie, bijvoorbeeld door het College van de Rechten van de Mens. Voor de uitkomsten van de toetsing bekend zijn, mag er geen sprake zijn van enige vorm van implementatie van een toekomstscenario.

Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB), belangenorganisatie jeugdhulp
Huig de Groot
Mei 2021